

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De documentis notandis cum ex præceptis iudicium aliquod
speciale fertur de peccatis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

generis. In ea autem, quæ prioris generis sunt dispensatio saltem imperfecta cadere censetur, cum illam quam diximus mutationem admiserit: quod qua ratione contingat ex sequentibus obseruationibus intelligitur.

Tertia igitur obseruatio est. Cum illud quod sub præceptum iuris nature cadit, inuenitur repugnare bono communi, aut alio bono maiori; tunc ipsum gerere, de iure nature sic: eo quod recta ratio dicit bonum commune præferendum esse priuato: & bonum maius minus: & spectans ad salutem animæ, spectanti ad salutem corporis: atque adeo esse modo quoddam dispensatum in præcepto illo, sub quod tale quid cadit: ita ut in eiusmodi casu contrarietate ei, non sit peccatum. Sic igitur non obstat quinto præcepto Decalogi, iudicamus maleficos à magistratu sine peccato necari: & in iusto bello cum nocentibus innocentes eis permixtos interfici propter communis pacis bonum. Item in nocentem probatum in iudicio reum mortis, licite condemnat à Iudice, ad vitandum scâdâlum populi, & perturbationem in Reipub. etiam si Iudex ipse priuata scientia illum innocentem esse sciat. Sic etiam non obstat septimo præcepto, leges humanæ usurpationis, & præscriptionis, auferunt vero domino quod suum est, propter bonum commune; ut tandem lites interminabiles ac infinitæ dirimantur, paxque publica seruetur. Si porro iudicamus quando opus fuerit, nos debere cum vitæ periculo (de qua re in precedenti lib. 1. cap. 8. parte posteriori) fidem & Religionem Christianam, Ecclesiæq; auctoritatem tueri, & salutem animæ, siue nostræ siue alienæ, prouidere. Ita ut adulteræ peccante, non ex malitia, sed ex infirmitate, si à me admonita emendabitur; etiam si mortis periculum mihi ab adultero imminet, debeam illam monere. Similiter populum quem hæreticus seducit, si à meminitus emendabitur, teneor monere, quantumcumq; inde incurram eminens vitæ periculum: & sic de huiusmodi alijs.

Quarta obseruatio est. Mutationem rei secundum se, aut secundum suam circumstantiam, sepe facere ut ipsa desinat esse iuris nature; ac eius contrarium dicitur à recta ratione, sicut usurpatio rei alienæ inuita domino, dicitur in eo qui premitur extrema necessitate; in qua res ex aliena, fit illi cum domino communis. Dicitur quoque non esse reddendum depositum domino furioso, vel hosti Reipub. quibus restitutum; perniciosum est. Vnde oritur etiam modus quidam dispensationis sufficiens ad excusandum à peccato transgressiois præcepti, sub quod talis res cadit. Sic enim in duobus casibus proxime positis, non peccatur contra præceptum Non furtum facies. Nec item peccant contra præceptum Non occides: tum Abraham cum uoluit filium occidere: cui est ea de causa promissa amplissima facta à Deo (tum Sampson cum interfecit seipsum: quem D. Paulus ad Hebr. 1. num. 9. inter eos qui adepti sunt remissiones.

Cur autem non peccant, ratio est: quod in illis casibus conditio occisionis prohibita quinto præcepto, mutat fuerit auctoritate Dei habentis in omnes homines potestatem vitæ & necis: ita ut illos tum ipse per se aut per causas naturales, vel alios homines: tum etiam per se ipsos inculpate occidere possit; tam ut absolutus Dominus, quam ut Iudex publicus in nobis peccatum originale; per quod omnes mortem meruimus.

Similiter iudicantur Hebræi non peccasse contra præceptum Non furaberis, quando Exod. 11. mutuo petita ab Aegyptijs uasa retinuerunt: quia Deus transiit in eos dominium talium rerum acceptarum; sic ut ea desinerent esse aliena. Quo etiam referri potest Osee excusatio à peccato contra præceptum Non fornicaberis: cum Dei iussu sumpsit sibi uxorem ex qua faceret sibi filios fornicationum: nempe quod Deus suauiter effecerit, ut Propheta & Fornicaria consentirent in matrimonium. Quod uero Propheta iubetur facere filios fornicationum, accipiendum est sensu, ut iubeatur facere filios illius, quæ erant fornicaria. Vide Sotum in lib. 2. De iust. & iure quæst. 3. art. 8. in solutione 3. argumenti.

Quinta obseruatio est. Ut si in peccato bonum priuatum & commune, vel minus bonum ob maius deferatur (si quidem id ipsum siue commune, siue maius bonum obligatoris in esse, dicitur recta ratio) sufficere declarationem, per quam constet

de tali obligatione; consequenter enim constabit bonum priuatum vel minus bonum quod ei repugnat, delinere de iure nature esse, dicta re à recta ratione. Sin autem ipsum commune, vel maius bonum fuerit tantum in consilio: seu quod recta ratio dicitur quidem, non tamen ut obligatorium; requiri dispensationem Superioris; quia bonum priuatum vel minus bonum ex eo, quod illi repugnet, non dicitur esse nature iure præcipiente: quod præponderat iuri consulti. Quamquam si dispensatio interueniat post poni potest; quia recta ratio consulti aliquod commune vel maius bonum, dicitur quod possit homo propter illud, liberari ab obligatione iuris nature eidem bono repugnantis, prosecutionemq; illius impediens. Sic ergo Papa in voto & in iuramento, ad quorum obseruationem secundum Dealogi præceptum obligat, dispensat propter commune aut maius bonum: ita q; ad vitanda maiora & frequentia peccata: ut in eo voto quod per humanam fragilitatem facili frangeretur. Ac etiam ad tollendam improbis libertatem vexandi bonos & innocentes: ut in iuramento per metum facto latroni, aut tyranno. Ratio enim naturalis dicitur tam gratæ esse Deo cui illa sunt, ut ipsa relaxentur ad remouendas peccatorum occasiones; quam ut obligatio ipsorum in talibus occasioibus maneat. Id quod locum habet etiam si quis iurasset se non petiturum dispensationem: quia tale iuramentum perinde est dispensabile, nec magis obligatorium, quam cetera: cum quibus omnino, in ratione iuramenti conuenit.

CAP. III

De documentis notandis cum ex præceptis iudicium aliquod speciale fertur de peccatis.

SVMMARIVM.

21. Præceptum non implet qui illud omnino ignorat, etiam si faciat id quod per ipsum præcipitur.
22. Contra præceptum legis peccat, non modo qui illud transgreditur; sed etiam qui habet propositum transgrediendi, aut de illius transgressione delectatur.
23. Quis dicatur uoluntatis affectus efficax.
24. Illius differentia ad affectu simplicis complacentiæ, in ordine ad iudicium de uirtu q. malitia.
25. Affectus efficax, quando induit naturam simplicis complacentiæ.
26. Ratio iudicandi de affectu simplicis complacentiæ, an sit peccatum mortale, necne.
27. Complacentiæ de peccato prout ipsum est contra proximum, quæ si mortalis.
28. Quando item, cum est de re prohibita, quia mala: ut de actu impudico.
29. Et quando de re mala, quia prohibita: ut de esu carnum in die ieiunij.
30. Ratio iudicandi de affectu simplicis displicentiæ, num sit peccatum mortale.
31. Modi peccandi consentiendo alteri peccanti, ac primo relati in glossa ad cap. 1. de officio delegati.
32. Relati à D. Thoma, cuius earum explicatio.
33. Præceptum a naturali, diuinum posituum cedit; & huic, præceptum humanum.
34. Hoc procedere, cum in posituum a naturali, aut humanum à diuino remouet conditionem necessariam ad obligationem, exemplis declaratur.

PRIMUM EST. Ut quis censetur præceptum aliquod impleuisse, requiritur ut id quod præcipitur egerit, non modo ex scientia de qua est habita mentio in capit. 1. quæst. 2. proposit. tertia: sed etiam ex scientia legis: hoc est, actu, aut saltem uirtute sciendo se agere secundum legem sibi præscriptam. Ratio est, quia ad seruandam legem præscriptam, requiritur ut quis ei consentiat, uel ite id facere quod per eam iubetur. At hoc non potest ille qui nullo modo legis scientiam habet: quia consensus non est sine scientia, per tradita in præced. lib. 1. c. 4. Sic igitur ille qui scit esse præceptum à se obseruandum de audiendo sacro Missæ in die festo, audit illud cum debita deuotione nesciens tamen diem eum esse festum, implet id ipsum præceptum, quia operatur cum cognitione eius saltem uirtuali: seu quæ cum

Nu. 19.

Nu. 21.

Nu. 20.

cesserit actu, perseverat habitu, etiam si ipse tunc non recordetur actu. Sed si præcipitur ut omnes ieiunent semel in mense, & aliquis nihil unquam de tali præcepto cognovisset, etiam si semel iam ieiunasset, tamen certior postea effectus de tali præcepto, teneretur iterum eodem mense semel ieiunare: quoniam antea non egit ex lege quam omnino ignoravit.

Varij modi quibus contingit transgredi vnum, & idem præceptum.

SECTIO I.

Nu. 22. Secundum est: Non solum præcepti transgressionem esse peccatum, sed etiam præcepti transgrediendi propositum, quod affectus efficacis dicitur, imo & deliberatam voluntatem delectandi se in præcepti transgressionem: etiam si ea nullatenus sit exequenda illud in quo transgressio ipsa consistit: ut quando quis delectatur de alieno opere malo, vel de proprio præterito vel de peccato absolute, absque ordine ad executionem: quæ quidem voluntas dicitur affectus simplicis complacentiæ. Cuius documentum ratio est, quod ut in transgressionem voluntaria præcepti, sic & in illius proposito ac in simplici complacentia voluntaria, insit deliberatus in malum consensus, qui constituit peccatum per tradita in præcedenti lib. 1. cap. 4. & 5.

Nu. 23. Pro illius autem plena intelligentia notandum est primo, affectum efficacem non tantum esse eum quem sequitur effectus, transgressio inquam, vel qui effectu frustratur ob impedimentum solummodo externum; sed eum etiam qui prævia deliberationis, iudicij vel intellectus resolutione, versatur ea ratione circa præcepti transgressionem, ut ad executionem illius tendat voluntatis affectu: à qua tamen retrahatur timore interno alicuius periculi, quod si non adesset, exequeretur id ipsum quod habet in animo. Exemplum est: cum pecuniæ cupidus, ducitur affectu, quo plane vellet eam furari; sed non furatur, propterea quod metuit suspensionem, vel aliud periculum.

Nu. 24. Notandum est secundo, differentiam esse inter affectum efficacem & affectum simplicis complacentiæ: quod malitia transgressionis præcepti, derivatur in illum; non autem in hunc. Ratio est, quoniam affectus efficacis, est ex se causa transgressionis præcepti: unde licet tempore eam præcedat, neque eam ex illa sequi postea contingat; merito censetur perinde malus ac transgressio ipsa, cuius ex se causa est. Nam & ea ratione medicina ex sanitate, cuius ex se causa est dicitur sana. Affectus vero simplicis complacentiæ non est ex se causa transgressionis præcepti; quia non provenit, sicut affectus efficacis, ex consultatione procedenti ad opus; sed ex absoluta ipsius operis propositione facta voluntati ab intellectu. Quo fit ut ad iudicandum de malitia affectus efficacis, sitne moralis an venialis, & quam peccati speciem constituat; attendendum sit ad opus: cum ille semper repugnet eidem virtuti, cui id ipsum opus: iuxta illud Osee nono: Facti sunt abominabiles sicut ea quæ dilexerunt: non autem ad iudicandum de malitia affectus simplicis complacentiæ, cum in eum illa non derivetur ex opere malo, de quo complacere contingit: ut arguente est, quod interdum possit esse absque vlla operis malitia, prout patet ex peccato inanis gloriæ, quod consistit in complacentia de bono opere. Sed quæres si hoc ita sit; nec talis malitia iudicari debeat ex malitia operis sicut præcedens: unde ergo iudicabitur? Respondeo iudicari ex regulis virtutis, videndo utrum talis affectus secundum se alicui virtuti, ut inanis gloria humilitati, opponatur. Nam ex ea oppositione speciali, intelligitur malitiæ species; atque ex illius quantitate notabili, aut non notabili, cognoscetur an sit malitia moralis, an tantum venialis.

Nu. 25. Notandum est tertio, affectum efficacem in opere naturam affectus simplicis complacentiæ; si is qui affectatur ab operis affectu executionem ex hoc retrahatur, quod aduertat illud esse peccatum. Nam is qui opposita honestate permotus abstinet à peccati perpetratione, excludit a se peccandi propositum. Idem etiam videtur dicendum, si quis ita retrahatur timore poenæ, ut alia quoque ex parte, executio ipsa minime illi placeat. Nam percussus tali timore (qui de se bonus est ut patet ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 4.) censeri potest

propositum peccati exterioris a se excludere. Affectus igitur tunc proprie efficacis esse censetur, cum operis executio non obstante quod sit peccatum, sic alicui placeat ex omni alia parte, quod omnino incumbere ei, nisi metu poenæ aut alterius periculi retraheretur.

Nu. 26. Notandum est quarto, quando in affectu simplicis complacentiæ contingat notabilis oppositio, pugnantive cum virtute, ex qua iudicandus sit peccatum esse mortale; doceri in particulari propositis aliquot exemplis ex quibus similiter de cæteris iudicari possit. Primum est superbia: quæ quis in propria excellentia, contra virtutem humilitatis notabiliter sibi complacet: ut Angelis primo peccantibus contigit. Vbi aduertitur quod sicut complacentia ex eo de se mala est, quod directe opponatur virtuti: ita etiam moraliter aut venialiter aut malam ex eo esse, quod talis oppositio fuerit vel non fuerit, notabilis. Id autem prudenter relinquitur determinatum ex regulis in præced. lib. 15. cap. 5. propositis.

Secundum exemplum est complacentiæ, quæ de quocumque peccato habetur, quatenus ipsum est contra Deum. Ea enim ex ordine ad Deum est notabilis contra charitatem, cui præcipue convenit rectum facere voluntatis affectum erga Deum.

Tertium est complacentiæ de peccato, quatenus est contra legem vel mandatum Superioris: ea enim est notabiliter contra virtutem obedientiæ; quandoquidem hæc primarie versatur in recta moderatione affectus interioris erga Superioris legem, mandatumve: ne scilicet cogatur ex eius contemptu.

Nu. 27. Quartum est, complacentiæ de peccato, quatenus est contra proximum: ita nimirum, ut ipsum ideo placeat, quod proximi persona displiceat. Talis enim complacentia rationem habet odij, charitati directe repugnantis: Sic delectari de homicidio ea ratione qua malum est proximi, propterea quod persona ipsius displiceat, constituit mortalem complacentiam: non autem delectari de eodem, ratione tantum alicuius utilitatis vel commodi inde sequentis: unde cum minime displiceat persona, si ut talis complacentia non habeat rationem odij directe repugnantis charitati: sicut nec amor proximi, rationem habet actus charitatis, si non sit ex complacentia personæ; sed ex utilitate & commodo quod ea adfert. Exemplum ponit Caiet. in 1. 2. quæst. 29. art. 1. de matre cui placet mors filie, eo quod ipsam nuptui tradere nequeat. Nam complacentia ea non habet rationem odij inimicitiz, cum non displiceat persona: sed odij, ut idem vocat, abominacionis: quo cum placeat persona, displiceat res eam attingens: unde opponitur amori concupiscentiæ, quo res placet: sicut odium inimicitiz opponitur amori amicitiz, quo placeat persona: ut idem author ibidem recte explicat.

Pari modo, delectari de furto factore se vel ab alio, quatenus est notabile damnum proximi, cum rationem habeat odij inimicitiz: ex displicitate personæ, censendum est peccatum mortale, non autem delectari de furto propter utilitatem inde securam furi: aut propter subtilitatem & novitatem modi, quo perpetratum est: quia id non est directe contra charitatem, cum nullam rationem includat odij inimicitiz; nec etiam directe opponatur virtuti iustitiæ: cum sic delectari non sit facere, aut velle facere alteri iniuriam, ad quod impediendum, & suum cuius reddendum constituitur virtus ipsa iustitiæ; sed est habere simplicem affectum, excludentem operis executionem, per quam iniuria infertur alteri. Verumtamen quia facile est ex tali affectu provenire odium personæ (quo saltem plura fiat oblectatio propria aut furis utilitas, quam proximi indemnitas) ut merito ut periculosus debet vitari: debent consequenter & narrationes in colloquiis, ac lectiones in libris, & in theatris representationes ex quibus idem excitatur ac fouetur.

Nu. 28. Quintum exemplum, est complacentiæ interioris de fornicatione aut osculis, vel tactibus impudicis apprehensis sub ea ratione qua ex pleno consensu delectationem carnalem afferunt. Quæ complacentia peccatum est mortale: ut pote libidinis & veneræ, directe opposita virtuti castitatis: quæ moderatur non tantum exterioribus voluptatibus tactus, sed etiam, ac multo magis (pro conditione scilicet virtutum moralium, quæ affectuum moderatrices sunt) interioribus voluntatis affectibus. Ex qua oppositione sicut habet, ut secundum

se mala sit: ita expõ, quod notabilis sit (prout censetur habita de fornicatione & ractibus impudicis secundum se cogitatis) habet vt iudicetur mortaliter mala. Qua de re dicitur ex inflituto in sequenti lib. 24. in quo tradenda sunt spectantia ad specialem rationem iudicandi de peccatis, habito respectu ad octauum præceptum Decalogi.

Nu. 29.

Sextum exemplum, est simplicis cõplacencia de esu carniũ in die prohibito: que nõ est de se mortali, etiam si prohibito eius modi tanquã facta, notabili de causa, obliget sub mortali. Namq; præceptum humanũ, cuius generis est illud quo fit eadem prohibitio, tantũ datur de actu externo, non autem de interno; nisi in ordine ad actum ipsum externum; prout in præcedenti lib. 13. num. 27. expositum est: quã ordo cum nullus sit in affectu simplicis complacencia: sane complacencia proposita non est mala ex malitia eius carniũ, quem habet quidem pro obiecto, non tamen vt cadentem sub prædictã prohibitionem: quam simplex ipsa cõplacencia excludit: cum non sit affectus edendi carnes; sed tantum obiectatio accepta ex consideratione esus carniũ: qualis esset aspicientis potantes in taberna, qui bibere non cuperet. Atq; ita fit: vt simplex complacencia de esu carniũ prohibito, non sit de se maioris malitiã, quam similis, de esu carniũ non prohibito: vnde si hæc non est censenda malitia notabilis, nec illa censeri debet, & per consequens venialem solum esse.

Eadem etiam ratione complacencia de ludo sub mortali prohibito, censeri potest solum venialiter mala: quia talis prohibitio ad eam non extenditur. Vnde ea non est peccatum, tanquam repugnans præcepto de non ludendo tali ludo; sed tanquam contraria naturali præcepto eutrapeliã. Cui immoderata complacencia in ludo, perinde repugnat cum ludus non est, ac cum est prohibitus. In quibus tamen & aliis similibus, si mortuum complacendi sit mortale, erit & complacencia mortalis: itemque si ea veliatur aliqua alia mortali circumstantia.

Nu. 30.

Cæterum de affectu simplicis displicencia, num sit malus mortaliter, an solum venialiter, eodem modo iudicatur quo de affectu simplicis complacencia: nempe videndo an directe repugnet charitati, aut notabiliter alicui virtuti quã secundum se moderatur ipsi quoque inferiori affectui displicencia seu tristitia. Sic enim odium, acedia, inuidia, quia sunt displicencia repugnantes charitati, peccato suo genere mortalia iudicantur esse (de quibus suo loco postea) & displicencia obediẽti Superiori quatenus Superior est, mortalis censetur, quatenus notabiliter opponitur obediẽtiã, quã moderatur interno affectui Inferioris erga Superiorem & sic de similibus.

Aduerte autem displicentiam non esse statim iudicanda mortalem, ex eo, quod sit de actu virtutis qui præcipitur sub peccato mortali: sed attendendũ esse ex quo motiuo ea proueniat: si enim aliquis de cœmofyna quam sub mortali facere tenetur, tristetur eo quod cuperet ex tali pecunia rem aliquam vtilem emere, non peccat mortaliter; sicut nec qui de ieiunio Quadragesimali tristatur tantũ ob molestiam corporalem quam adfert. Ad quod confirmandum induci potest quod non fuerit peccatum in Christo tristari de morte, quam sub præcepto subire tenebatur: quia de ea solum tristabatur, qua ratione erat naturã contraria.

Modi peccandi consentiendo alteri peccanti.

SECTIO II.

Nu. 31.

Tertium documentum est: nõ eum solum peccare mortaliter, qui peccatum aliquod mortale cõmittit, in eoq; perpetrando est præcipuus executor: sed etiam omnes alios (etiam si non sint similiter obnoxij censuris, irregularitati, & reservationi vt suis locis exponetur) qui eiusdem culpã consentiunt, iuxta illud Apostoli in I. cap. epistolã ad Roman. Digni sunt morte, non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt faciẽtibus.] & tritum axioma vsurpatum in fine cap. Notũ, 2. quæst. 1. Facientem & consentientem par pœna constringit: quod ex citat. loco D. Pauli desumptum esse indicant verba illa cap. 1. De officio delegati. Agentes & consentientes pari pœna, scripturã testimoniũ puniuntur: vbi glossa in verbo pari pœna, distinguit quadruplicem consensum: vnũ negligentiã, alterum consilij, tertium cooperationis, & quartum autoritatis seu defensionis.

Communiter vero nouem distinguuntur modi consentiendi peccato, quos indicant duo scñarij relati à D. Thom. 2. 2. quæst. 62. art. 7.

Iustus, consilium, consensus, palpo, recursus.

Participans mutus, non obflans non manifestans.

Quibus, inter, vere Nauarr. in Enchir. cap. 11. num. 13. significatur eum consentire peccato, atq; adeo illius reum constitui, qui etsi non sit eiusdem author præcipuus executorve; illud tamen vel iubet, vel consulit, vel ei cõsentit, vel laudat, aut recepat principalem ipsius auctorem, vel eidem participat in tali peccato, vel cum teneatur & possit, ipsum siue verbo siue opere, non impedit peccare.

Porro ex eodem authore in cap. 17. num. 131. & aliquot sequentibus nomine iubentis præter eum cuius imperio expresso vel tacito peccatum mandatur executioni, intelligitur etiam is qui procurat talem executionem: vt si quis procuret graue aliquid damnũ a potestate inferri alicui: quod interdũ vsuuenit familiaribus Regum & aliorum magnatum qui his aperiunt & proponunt modos & vias vexandi aliquos: itemq; Aduocatis vel Procuratoribus, quorum artibus aliqui causa cadunt, cum habeant iustam. Obiter aduerte, expressum imperium esse: si quis expresse alteri præcipiat rapere, vel interficere, vel aliud id genus facere: tacitum vero, si quis alicui, qui ad ipsius imperium mouetur, dicat aliquid, vnde possit conijcere præceptum perpetrandi facinoris, vt Opto vindictam sumi de tali, vel ei tale damnũ inferri. Non mihi placebis, nisi hodie aliquid noui feceris, vel aliud simile, vnde alter meretur imperantis intelligat.

Nomine autem consulentis intelligitur non modo is qui consulit scienter & dolose: sed etiam is qui bona fide quidem, sed non adhibitis studio & diligentia debitis ad veritatem assequendam, & ita merito monet Nauarr. non esse nimum suã scientiã & prudentiã in consulendo sedendam. Adde intelligi non modo eum, qui consilium dat: sed etiam qui adhortatur, rogat, instruit, vtilitatemque criminis ob oculos ponit: vel aliud simile facit, vnde alter moueatur ad illud perpetrandum.

Nomine vero consentientis intelligitur, non modo is qui consentit aliquid mortaliter malum perpetrati suo nomine, sed etiam is qui suo nomine perpetratum, gratum, ratumque habet: quo modo Princeps mortaliter peccat, non tantum consentiendo vt à suis bellum iniustum geratur; sed etiam gratum, ratumq; habendo gestum.

Nomine porro laudantis intelligitur, non tantum is, qui industriam, fortitudinem & huiusmodi alia in peccante commendat: sed is etiam qui ignauiam, animũ abiectum, & similia in eo stuperat, exprobrat, irridet, vt moueatur ad perpetrationem peccati.

Nomine præterea receptantis intelligitur non tantum is, qui frequenter, sed etiam is qui semel recipit peccantem, aut alio modo securitatem illi præbet in fauorem sui peccati. Nam quamuis verbum receptandi grammaticis sit frequentatiuum: in hac tamen doctrina vsus obtinuit, vt in significatione sui primitiuũ hoc est, verbi recipiendi, vsurpetur, quẽ admodum notant Angelus in verbo Hæreticus num. 23. & Sylu. in verbo Hæresis 1. num. 10.

Nomine deniq; participantis, intelligitur is qui peccanti præbet auxilium in peccando: vt qui ei cooperatur sine ministrando instrumenta, quibus exequatur scelus; siue se locium ei adiungendo in excutione; siue eum comitando, quod tutius aut commodius exequatur. Cæterum tria reliqua nomina mutus, non obflans, non manifestans, accipienda sunt prout sonant: & est addenda eis particula, cum teneatur & possit: quia vt alicui peccatum ideo imputetur, quod omiserit illud impedire, non est satis quod impedire potuerit, nisi ad id etiam teneretur; hoc est, non sufficit potestas sine obligatione, vt ex D. Thoma & Caet. habet in cit. cap. 11. num. 13. Nauarr. & patet per doctrinam de peccato omissionis traditam in præced. lib. 13. cap. 2. Ea autem obligatio esse potest vel ex lege charitatis, qua omnes interuenientibus quibusdam circumstantiis, tenentur obuiare peccato committendo à proximo: vel ex lege iustitiã, ex qua multi similiter tenentur obuiare ratione officij quod gerunt, vel stipendij quod accipiunt.